

รายงานการประชุม
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ครั้งที่ ๖/๒๕๖๔

วันจันทร์ที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.

ระบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom

=====

ผู้ประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑. รองศาสตราจารย์ศักรินทร์ ภูมิรัตน	ประธานกรรมการ
๒. เลขาธิการ ก.พ.
(นางสาวสุลักษณ์ ธรรมานุสติ แทน)	กรรมการ
๓. เลขาธิการ ก.พ.ร.
(นางนันทนา ธรรมสโรช แทน)	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
(นางประไพ ดำสะกุล แทน)	กรรมการ
๕. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นายสุริยนต์ ัญญกิจจานุกิจ แทน)	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล)	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
(นายยุทธนา สาโยชนากร แทน)	กรรมการ
๘. อธิบดีกรมบัญชีกลาง
(นางณริศรา ชูขุนทด แทน)	กรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๐. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ่มสกุล	กรรมการ
๑๑. นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล	กรรมการ
๑๒. นายเทวินทร์ วงศ์วานิช	กรรมการ
๑๓. ศาสตราจารย์กิตติคุณบวรศักดิ์ อุวรรณโณ	กรรมการ
๑๔. ศาสตราจารย์ไพรัช ธัชยพงษ์	กรรมการ
๑๕. ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช	กรรมการ
๑๖. รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ แพสุวรรณ	กรรมการ
๑๗. ศาสตราจารย์ศันสนีย์ ไขยโรจน์	กรรมการ
๑๘. ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	กรรมการ
๑๙. นายสัมพันธ์ ศิลปนาฏ	กรรมการ
๒๐. นางสาวลาภรณ์ บัวสาย	กรรมการ

- ๑๐.นางสาวสุกัญญา อามีน
- ๑๑.นายศุภโชค สมบูรณ์กุล
- ๑๒.นางสาวพนารัตน์ พันธุ์หาญกุล
- ๑๓.นางสาวธนกานต์ สุนทรรักษ์
- ๑๔.นายวรโชค ไชยวงศ์
- ๑๕.นายอุกฤษฏ์ สายสิทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. รองศาสตราจารย์พงศ์พันธ์ แก้วตาทิพย์
๒. รองศาสตราจารย์อภิศักดิ์ ธีระวิสิทธิ์
๓. นางสุรรัตน์ ชะนะมา

สำนักงานประมาณ

๑. นางสาวสุนนา คำหอมกุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. ศาสตราจารย์ เกสัชกรวันชัย ตริยะประเสริฐ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติ เจริญพรพัฒนา

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

๑. นางวิไลพร เจตนจันทร์

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

๑. นางสาวกาญจนา วานิชกร
๒. นายสุชาติ อุดมโสภกิจ
๓. นางสาวนิรดา วีระโสภณ
๔. นายนนทวัฒน์ มะกรุดอินทร์
๕. นางสาวสลิลวรรณ กลับประสิทธิ์
๖. นางสาวภัทรธิรา เกื้อกิม
๗. นางสาวภาณิศา หาญพัฒน์นันท์
๘. นางสาวมณีนยา ชุณหวิทย์นิยานนท์
๙. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
๑๐. นางสาวภาณินี จารุวัฒนมงคล
๑๑. นางสาวเพชรดา เอกอภากุล
๑๒. นายมหัทธน พงษ์ธีขจรชัย
๑๓. นางสาวสุภาวดี สอดสี
๑๔. นายภัทรพล สาสน์ธรรมบท
๑๕. นายจอมพล ทองแป้น
๑๖. นางสาวจันทน์ปาย องค์กริวิวิทยา
๑๗. นางสาวรินรพี งามแสง
๑๘. นายอานนท์ ตานะเศรษฐ์

๑๙. นายพีระ เชาวน์เฉลิมพงศ์

เริ่มประชุมเวลา ๑๑.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกรรมการ (รองศาสตราจารย์ศักรินทร์ ภูมิรัตน) กล่าวเปิดการประชุม และขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๔

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ต่อมาฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุม และแจ้งเวียนให้กรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยมีกรรมการขอแก้ไข ดังนี้

ข้อความในหน้าที่ ๑๐ บรรทัดที่ ๓ ดังนี้

- การดำเนินงานของหน่วยงานบริหารและจัดการทุนมีเป้าหมายหลักเพื่อให้เกิดการนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ได้จริง แต่การออกแบบขอบเขตของหน่วยบริหารและจัดการทุนยังขาดกิจกรรมการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการตลาด (Market Feasibility) ในด้าน Technology Feasibility ซึ่งครอบคลุมเทคโนโลยีในการผลิต บริษัทที่จะดำเนินการผลิต ต้นทุนในการผลิต ที่สามารถแข่งขันได้ การขอ Approved มาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ทั้งนี้ ที่ประชุมขอแก้ไขข้อความดังกล่าวเป็น การดำเนินงานของหน่วยงานบริหารและจัดการทุนมีเป้าหมายหลักเพื่อให้เกิดการนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ได้จริง แต่การออกแบบขอบเขตของหน่วยบริหารและจัดการทุนยังขาดกิจกรรมการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ก่อนการทำวิจัยทั้งด้านการตลาด (Market Feasibility) ด้านเทคโนโลยี (Technology Feasibility) และด้านต้นทุนในการผลิต (Financial Feasibility) ที่สามารถนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และแข่งขันได้ รวมถึงการขอ Approved มาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อเสวนา

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ ความก้าวหน้าการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

มูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (บวท.) คณะผู้ประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ วช. นำเสนอความก้าวหน้าการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ วช. ดังนี้

๑) ความเชื่อมโยงกับการปฏิรูปเชิงระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

- หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งกระทรวง อว. และมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีกองทุนส่งเสริม ววน. และมีการปรับบทบาท สกว. (เดิม) จากหน่วยงานให้ทุนเป็น สกสว. เป็นหน่วยจัดสรรงบประมาณ และมอบหน้าที่ให้ วช. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวอ.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เป็นหน่วยบริหารและจัดการทุน

- สถานโยบายได้จัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนขึ้น ๓ หน่วย ได้แก่ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) และ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนากำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (บพค.) ภายใต้ร่มนิติบุคคลของ สอวช. แต่ดำเนินการอย่างอิสระภายใต้คณะกรรมการบริหารแต่ละหน่วย ทำหน้าที่สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมในช่วงเปลี่ยนผ่าน ๓ ด้าน คือ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ การพัฒนากำลังคนในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น

- กสว. มีมติเห็นชอบในหลักการในการมอบหมายให้สถาบันวัคซีนแห่งชาติ (NVI) และศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (TCELS) เป็นหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน

- สถานโยบายเห็นชอบข้อเสนอการจัดระบบบริหารและจัดการทุน และร่างข้อเสนอการแยกหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน (บพข. บพท. และ บพค.) ออกจาก สอวช. และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยดังกล่าว

๒) การจัดระบบบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ : ได้มีเสนอการจัดระบบบริหารและจัดการทุนต่อสถานนโยบาย โดยข้อเสนอได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยบริหารและจัดการทุน และกำหนดให้ วช. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาและใช้ประโยชน์องค์ความรู้ซึ่งเป็นช่วงต้นน้ำครอบคลุมทุกอุตสาหกรรม และรับผิดชอบการพัฒนาและต่อยอดงานวิจัยและนวัตกรรมในช่วงกลางน้ำและปลายน้ำในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

๓) ประเด็นหลักในการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของ วช. ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effectiveness) ของการดำเนินงานตามภารกิจ ๗ ด้านของ วช. ๒) การปรับเปลี่ยนองค์กร (Organization Transformation) ๓) การเรียนรู้ขององค์กร (Organization Learning) ๔) การประสานและร่วมมือกับหน่วยงานระดับต่าง ๆ (Coordination & Collaboration) ๕) การสื่อสารไปสู่สังคมและสาธารณะ (Social & Public Communication) และ ๖) การพัฒนาระบบข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูล (Data Platform and Connecting)

๔) แนวทางการประเมิน : การประเมินประกอบด้วยขั้นตอน ๓ ช่วง ได้แก่ ๑) การประเมินประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานของ วช. ในสถานการณ์เป็นส่วนราชการ (As-is) ๒) การประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและประเด็นแวดล้อมของ วช. ในการดำเนินภารกิจปัจจุบัน โดยใช้หลักการประเมินเพื่อการพัฒนา (DE: Developmental Evaluation) ๓) วิเคราะห์เพื่อกำหนดและออกแบบทางเลือก (Option) การปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการบริหาร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจและขับเคลื่อน ววน. อย่างมีประสิทธิภาพ (To be)

๕) ขณะนี้การประเมินอยู่ในช่วงการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและประเด็นแวดล้อมของ วช. ในการดำเนินภารกิจปัจจุบัน โดยการประเมินตามหลักการประเมินเพื่อการพัฒนา (Developmental Evaluation หรือ DE) ในภารกิจหลักของ วช. ๒ ภารกิจ ได้แก่ การให้ทุนวิจัยและนวัตกรรม และ การจัดทำ

ฐานข้อมูลและดัชนีด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) การออกแบบการประเมินและกำหนดโจทย์เพื่อการพัฒนา และจากนั้นได้มีการนำข้อมูลจากการดำเนินงาน (Performance/Experimental Data มาประมวลร่วมกับความคาดหวังและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Expectation & Opinion) และมีการสะท้อนโดยบุคลากรภายใน Personnel Reflection & Insight) ซึ่งขณะนี้ได้ผลการประเมินจากขั้นตอนดังกล่าว มานำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะต่อ วช. เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

๖) ผลการประเมินตามประเด็นการประเมินทั้ง ๖ ด้าน สรุปได้ ดังนี้

๖.๑) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effectiveness) :

- วช. มีการดำเนินงานที่นำส่งผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบริหารจัดการการให้ทุนวิจัยและนวัตกรรมได้ตามแผนที่กำหนด อาจมีปัญหาอุปสรรคและข้อติดขัดในส่วนงานที่ได้รับการถ่ายโอนมาจาก สกว. เดิม

- ในเชิงคุณภาพ เนื่องจากภารกิจการให้ทุนที่ วช. รับผิดชอบมีจำนวนมากซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถเชิงคุณภาพและพบว่าคุณภาพของงานมักขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่รับผิดชอบ

- ในด้านประสิทธิผลยังไม่เป็นที่ชัดเจนในระดับผลลัพธ์และผลกระทบ เนื่องจากเพิ่งเริ่มดำเนินงานในบทบาทใหม่ภายหลังการปฏิรูปเพียง ๒ ปี

- ในด้านต้นทุนมีส่วนต้นทุนการบริหารจัดการการให้ทุนและบริหารจัดการงานวิจัยฯ เท่ากับร้อยละ ๔.๘๘ – ๖.๖๗ ของงบประมาณที่ให้ทุนไป ทั้งนี้ ควรวิเคราะห์เทียบเคียงกับหน่วยบริหารและจัดการทุนอื่น ๆ โดยต้องมีการพิจารณาถึงเงื่อนไขและลักษณะองค์กรที่อาจแตกต่างกัน

๖.๒) การปรับเปลี่ยนองค์กร (Organization Transformation) :

- วช. มีการปรับโครงสร้างองค์กร รูปแบบสัญญา และระเบียบการให้ทุนให้มีความคล่องตัวมากขึ้น ผู้บริหารระดับสูงมีทัศนคติที่เปิดกว้างรับการเปลี่ยนแปลง

- ในส่วนของการพัฒนาทักษะของบุคลากรยังขาดความชัดเจนในเรื่องการปรับระบบบริหารและพัฒนาบุคลากร และต้องการการพัฒนาบุคลากรให้มี Academic Leadership สูง โดยเฉพาะสำหรับงานวิจัยที่มี Modality แบบมุ่งเป้า

- วช. มีบุคลากรหลายสถานะทำให้การบริหารจัดการบุคลากรเป็นไปได้ยากและมีช่องว่างระหว่างวัยและทัศนคติซึ่งเป็นปัญหาที่บุคลากรรุ่นใหม่รู้สึกเป็นอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนองค์กร ทั้งนี้ ทิศทางการพัฒนาบุคลากรนี้มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับการวางบทบาทขององค์กรว่าจะมุ่งเน้นไปในทิศทางใด ก็จะต้องมีระบบการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับทิศทางด้วย

๖.๓) การเรียนรู้ขององค์กร (Organization Learning) :

- การเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่องขององค์กรในลักษณะ PDCA (Plan Do Check Act) ในเชิงระบบยังไม่มี ความชัดเจนว่ามีกิจกรรมหรือช่องทางที่เป็นโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Feedback) ต่อผู้บังคับบัญชาได้อย่างเป็นระบบ

- การเรียนรู้และปรับตัวตามพลวัตรของระบบ ววน. ผู้บริหารระดับสูงเข้าใจและสามารถตอบสนองต่อโจทย์และการเปลี่ยนแปลงของระบบ ววน. ได้อย่างดี แต่ในระดับบุคลากรพบว่ายังต้องการการเรียนรู้ ความเข้าใจในเรื่องนโยบายและการเปลี่ยนแปลงในภาพใหญ่ของระบบ ววน. รวมทั้งการมีช่องทางและโอกาสที่จะมี Interaction กับบุคลากรภายนอกมากขึ้น

- มีบุคลากรจำนวนหนึ่งมีความคาดหวังอย่างชัดเจนว่า “บุคลากร วช. ไม่ใช่เป็นเพียงฝ่ายเลขานุการ แต่ต้องมีบทบาทเป็นนักวิชาการที่ยื่นระยะทำงานร่วมกับและสนับสนุนผู้ทรงคุณวุฒิได้” ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดี

๖.๔) การประสานและร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียในระดับต่าง ๆ (Coordination & Collaboration) ๔ ระดับ ได้แก่ นโยบายและจัดสรรทุน หน่วยบริหารและจัดการทุน ผู้รับทุน และผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัย)

- ในระดับผู้บริหาร มีการเชื่อมโยงเชิงนโยบายกับหน่วยงานนโยบายและจัดสรรทุน และหน่วยบริหารและจัดการทุนอย่างต่อเนื่อง

- ในระดับบุคลากร ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือกับผู้ใช้ประโยชน์ที่เป็นหน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ให้มากขึ้น

- ในส่วนของการประสานความร่วมมือกับผู้วิจัยปัจจุบันมี ๒ รูปแบบ ได้แก่ ๑) การประสานเองโดยตรงผ่านกระบวนการของการบริหารจัดการทุน และ ๒) การมีสำนักงานประสานที่มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญช่วยดำเนินการ

๖.๕) การสื่อสารไปสู่สังคมและสาธารณะ (Social & Public Communication)

- วช. มีจุดเด่นการสื่อสารเกี่ยวกับการวิจัยไปยังสังคมหรือสาธารณะ มีกิจกรรมการจัดการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร องค์กร และการประกวดสิ่งประดิษฐ์และผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมต่างๆ ควรพัฒนาต่อยอดงานด้านการสื่อสารสังคมและสาธารณะที่มีอยู่แล้วให้เป็นที่รับรู้ต่อสาธารณชนโดยทั่วไป และเน้นการสร้างตระหนักรู้ต่อความสำคัญและคุณค่าของการวิจัยที่มีต่ออนาคตการพัฒนาประเทศ

๖.๖) การพัฒนาระบบข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูล (Data Platform and Connecting)

- การเชื่อมโยงระบบข้อมูลมีการวางผังสถาปัตยกรรมระบบข้อมูลด้าน ววน. และได้จัดทำแผนการพัฒนาระบบข้อมูลฯ และดำเนินการเชื่อมโยงระบบข้อมูล

- ระบบข้อมูลสำหรับผู้วิจัยและหน่วยงานวิจัย วช. รับผิดชอบระบบข้อมูล National Research and Innovation Information System (NRIIS) ซึ่งเป็นระบบข้อมูลหลักสำหรับการยื่นข้อเสนอ รายงานความก้าวหน้า รายงานผลการวิจัย และการใช้ประโยชน์ แต่ยังมีปัญหาเรื่องความเสถียรของระบบค่อนข้างมากและยังเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีผู้ใช้ระบบจำนวนมาก

- ระบบข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการงานวิจัย เป็นระบบข้อมูลกลางในปัจจุบันยังไม่ตอบโจทย์หน่วยงานผู้บริหารจัดการงานวิจัยทั้งในแง่ของการเข้าถึงข้อมูลและในแง่ของการใช้ระบบข้อมูลกลางในการบริหารจัดการงานวิจัยแบบครบกระบวนการ โดยไม่ต้องทำซ้ำซ้อนด้วยระบบ Manual จากสรุปผลการประเมินตามประเด็นการประเมินทั้ง ๖ ด้าน วช. ควรต้องจัดการประเด็นสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์กร เพื่อไม่ให้ตกอยู่ในกับดักความแข็งตัว กับดักความไม่เพียงพอของทรัพยากร และกับดักความเฉื่อยเชิงโครงสร้างขององค์กร

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๑. การประเมิน วช. ที่ส่งผลต่อภาพรวมเชิงระบบ ววน.

- คณะกรรมการกำกับการประเมินฯ วช. ได้นำหลักการประเมินเพื่อการพัฒนา (DE) ซึ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) โดยให้น้ำหนักในสัดส่วน ๒ ใน ๓ ของการประเมิน เพื่อต้องการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และการปรับปรุงองค์กร ซึ่งผลการประเมิน วช. ได้สะท้อนภาพเชิงระบบ ววน. ในบางประเด็นที่สามารถนำไปสู่การปรับระบบ ววน. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ซึ่งเน้นการมองภาพเชิงระบบอาจบางประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อภาพระบบ ววน. โดยรวมมาพิจารณา เช่น ภารกิจ ๗ ด้านของ วช. มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับเปลี่ยนอย่างไร หรือหากไม่มีการปรับเปลี่ยนจะส่งผลกระทบต่อระบบ ววน. ตัวอย่างเช่น ภารกิจด้านการพัฒนาระบบข้อมูลยังคงควรเป็นภารกิจของ วช. หรือไม่ เนื่องจากระบบ ววน. ต้องการระบบข้อมูลที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Dynamic) ซึ่ง วช. มีข้อจำกัดในการดำเนินงานในส่วนนี้

- ในการออกแบบระบบการบริหารและจัดการทุน สามารถทำได้ ๒ รูปแบบ คือ ๑) การดำเนินงานในเชิง Sectoral ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางโดยหน่วยงานเดียว และ ๒) การดำเนินงานเป็นส่วน ๆ จากต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ซึ่งปัจจัยสำเร็จที่สำคัญคือการเชื่อมโยงและส่งต่อ งานวิจัยเพื่อไปถึงปลายทาง ปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ทั้ง ๒ รูปแบบ จึงควรต้องระบุปัจจัยการวัดความสำเร็จให้ชัดเจน

- การออกแบบรูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานบริหารและจัดการทุนในระบบอาจเป็นรูปแบบผสมระหว่าง Sectoral-based และ Stage-based ได้ โดย Sectoral-based ควรมุ่งเน้นด้าน BCG ได้แก่ ด้านเกษตรอาหาร ท่องเที่ยว และการแพทย์ เป็นต้น และ National Agenda เช่น EV เป็นต้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีเป้าหมายชัดเจน ในส่วนอื่น ๆ อาจทำในรูปแบบ Stage-based ได้ โดยมีขั้นตอนการกรองจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อไปสู่การใช้ประโยชน์ได้

๒. ภารกิจด้านการให้ทุน

- วช. รับผิดชอบการบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมในส่วนของกิจกรรมต้นน้ำ ได้แก่ การสร้างความสามารถและกิจกรรมด้านวิจัยและพัฒนา (Capacity Building and R&D Activity) ครอบคลุมในทุกอุตสาหกรรม ซึ่ง วช. ได้ดำเนินการในส่วนนี้มาก่อนการปฏิรูปและความคาดหวังของระบบอยู่ที่การส่งต่องานวิจัยไปยังกิจกรรมกลางน้ำและปลายน้ำ การประเมิน วช. ในส่วนนี้จึงควรระบุผลผลิตและผลลัพธ์ให้ชัดเจน และให้น้ำหนักการประเมินที่ผลผลิตและผลลัพธ์เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ความสามารถในภารกิจนี้ของ วช. โดยควรมีการติดตามอย่างต่อเนื่องไปจนถึงปลายน้ำ เพื่อให้เกิดการใช้งานจริงในอนาคต

- การกำหนดโจทย์วิจัยในช่วงต้นน้ำของ วช. ควรผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัย โดยผู้ประเมินควรเจาะลึกการประเมินถึงกระบวนการพัฒนาโจทย์ที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้ทุน เช่น การวิเคราะห์ผู้ใช้ประโยชน์ การมีส่วนร่วมของผู้ใช้ประโยชน์ (User Engagement) ในการพัฒนาโจทย์วิจัย และการประกาศทุนหรือการเชิญชวนผู้รับทุน เป็นต้น ทั้งนี้ การพัฒนาโจทย์วิจัยในช่วงต้นน้ำมีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งต้องอาศัยความรู้และความเชี่ยวชาญสูง วช. ควรมีกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก (Pool of Expertise) เพื่อให้ได้โจทย์วิจัยที่ตอบความต้องการและนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง และควรมีการติดตามผลงานวิจัยที่ได้ให้ทุนไปในช่วงต้นน้ำว่าสามารถนำไปต่อยอดถึงการใช้ประโยชน์หรือไม่ ในสัดส่วนเท่าไร เพื่อให้มีข้อมูลที่สามารถประเมินได้ถึงคุณค่าของการใช้งบประมาณ

- ในภาพรวมของระบบหน่วยบริหารและจัดการทุนของประเทศ ควรเพิ่มเติมข้อมูลทรัพยากรและงบประมาณ (Input) ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลผลผลิตและผลลัพธ์ (Output) เพื่อทราบถึงจำนวนงบประมาณในแต่ละช่วงของการพัฒนาของประเทศ รวมถึงผลการดำเนินงาน และจำนวนนักวิจัยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ของแต่ละหน่วยบริหารและจัดการทุน นอกจากนี้ งบประมาณที่ใช้ในภาพนี้เป็นงบประมาณของภาครัฐซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๕ - ๒๐ ของงบประมาณด้านการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ หากนำมาจัดทำเป็นข้อมูลให้เห็นเป็นจำนวนร้อยละของงบประมาณของแต่ละหน่วยบริหารและจัดการทุนจะทำให้เห็นข้อมูลและภาพรวมของระบบนิเวศหน่วยบริหารและจัดการทุนได้ดียิ่งขึ้น

- ควรจัดทำตัวเลขสัดส่วนจำนวนบุคลากรต่อจำนวนโครงการของภารกิจการให้ทุนให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถามถึงสัดส่วนที่เหมาะสมและสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ วช.

- การให้ทุนวิจัยและนวัตกรรมของ วช. ในช่วงต้นน้ำมีส่วนที่ทับซ้อนกับหน่วยบริหารและจัดการทุนอื่น ๆ ได้แก่ ด้านวัคซีน การแพทย์ และสาธารณสุข ในการประเมินภารกิจให้ทุนของ วช. จึงควรประเมินครอบคลุมถึงการประสานงานกับหน่วยงานบริหารและจัดการทุนที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันวัคซีนแห่งชาติ หรือสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสนับสนุนทุน รวมถึงหารือกับผู้ใช้ประโยชน์ เพื่อให้ทราบว่าภารกิจดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันสามารถตอบสนองความคาดหวังได้หรือไม่

๓. ภารกิจด้านการพัฒนาระบบข้อมูล

- กฎหมายกำหนดให้ วช. มีภารกิจในการพัฒนาระบบข้อมูลกลางเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ไม่ได้บังคับให้ระบบข้อมูลกลางมีลักษณะเป็น Single Window ซึ่งควรชี้ชัดให้เห็นความแตกต่างเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและประโยชน์ในการบริหารจัดการในภาพรวม และภารกิจนี้ วช. ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ก่อนการปฏิรูปจากระบบ National Research Management System (NRMS) มาเป็นระบบ NRIIS ในปัจจุบัน แต่ระบบข้อมูลยังไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ประเมินจึงสามารถระบุผลการประเมินในส่วนนี้ของ วช. ได้อย่างชัดเจน

๔. ภารกิจการริเริ่ม ขับเคลื่อน และประสานการดำเนินงานโครงการวิจัยและนวัตกรรม

- ความคาดหวังของหน่วยบริหารและจัดการทุนในระบบต่อการประสานการดำเนินงานโครงการของ วช. ที่รับผิดชอบการให้ทุนในช่วงต้นน้ำ คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงงานวิจัยมาสู่หน่วยงานบริหารและจัดการทุนที่รับผิดชอบในช่วงกลางน้ำและปลายน้ำได้ โดยการส่งผ่านประสบการณ์และโครงการในช่วงต้นน้ำที่มีศักยภาพที่จะต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์ได้ เพื่อเป็นข้อมูลป้อนเข้า (Input) ให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบส่วนกลางและปลายน้ำซึ่งจะทำให้การบริหารงานวิจัยของประเทศเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง เกิดการพัฒนานักวิจัยให้มีความพร้อมเพื่อต่อยอดและผลักดันงานวิจัยให้ไปถึงการใช้ประโยชน์จริงได้

๕. ภารกิจส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและนวัตกรรม

- แผนการพัฒนา นักวิจัยของ วช. ควรระบุถึงความสามารถของนักวิจัยในการเชื่อมโยงงานวิจัยในช่วงต้นน้ำ (TRL 1-3) ไปยังช่วงกลางน้ำและปลายน้ำ (TRL 4-9) เพื่อผลักดันให้งานวิจัยไปถึงการใช้ประโยชน์ปลายทางได้

๖. การปรับปรุงกฎหมายของ วช.

- คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ควรเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายของ วช. เพื่อให้ภารกิจของ วช. มีความชัดเจนมากขึ้น เนื่องจาก วช. ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒ มีการแก้ไขโดยคณะปฏิวัติ พ.ศ. ๒๕๑๕ และมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๖๒/๒๕๕๙ ให้ยุบสภาวิจัยแห่งชาติ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการสาขาวิชาการ ตามกฎหมายว่าด้วยสภาวิจัยแห่งชาติ และให้สภานโยบายการวิจัยและนวัตกรรมตั้งคณะกรรมการบริหารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จากนั้นได้มีการออกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้โอน วช. ไปสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวง อว.) และเปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของ วช. ไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ในปัจจุบันมีเพียงกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายใน วช. เท่านั้น ดังนั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ จึงควรเสนอให้ทบทวนว่าควรยกเลิกพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ หรือไม่ หรือต้องมีการแก้ไขปรับปรุงอย่างไรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติที่ออกมาภายหลังทั้ง ๕ ฉบับหรือไม่ เพื่อให้ภารกิจของ วช. มีความชัดเจนมากขึ้น

ผู้อำนวยการ วช. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของ วช. ดังนี้

- ผลการประเมินประสิทธิภาพตามภารกิจตามกฎหมาย: วช. สามารถตอบสนองภารกิจทั้ง ๗ ได้ตามวัตถุประสงค์และเกณฑ์การประเมิน นอกจากนี้ วช. มีข้อเสนอกลไกใหม่ในการปรับปรุงการดำเนินงานให้เข้ากับการปฏิรูประบบโดยมีการทำงานร่วมกับ สอวช. และ สกสว. หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยงานใช้ประโยชน์ ซึ่งอยู่ระหว่างพัฒนาการดำเนินงานให้อยู่ในเกณฑ์

- สำหรับการประเมินการปฏิบัติงานเชิงประสิทธิภาพการทำงานของ วช. ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ วช. สามารถดำเนินการได้ร้อยละ ๙๗ จากจำนวนโครงการทั้งที่ วช. ดำเนินการเองและที่ได้รับโอนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ สกว. (เดิม) รวมทั้งสิ้นประมาณ ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ โครงการ โดยใช้งบประมาณด้านบุคลากร ๑๑๐ ล้านบาท ต่อปี ซึ่งหากพิจารณา Input ในเชิงต้นทุน อาจต้องมีการเทียบจำนวนบุคลากรต่อปี เพื่อตอบประเด็นเรื่องปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากรของ วช. ต่อไป

- ในส่วนของการพัฒนาระบบข้อมูล วช. ได้ตั้งต้นการพัฒนาระบบข้อมูลต่อเนื่องทั้งในเชิงเครื่องมือและการบูรณาการ อย่างไรก็ตาม วช. เป็นเพียงหนึ่งในผู้ดูแลระบบและพัฒนาระบบตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ โดยหน่วยงานในระบบเป็นผู้กำหนดโจทย์ความต้องการทั้งในเชิงกฎหมาย มาตรการต่าง ๆ และการมีส่วนร่วม เป็นต้น

- ประเภทโครงการที่ วช. รับผิดชอบมีทั้งรูปแบบเปิดรับข้อเสนอ (Open Call) ในสัดส่วนร้อยละ ๕๐ และรูปแบบ Commissioning โดยดำเนินการกับผู้เชี่ยวชาญที่สามารถขับเคลื่อนงานได้สูง และรูปแบบการให้ทุนร่วม (Co-Funding) ทั้งนี้ โครงการที่ วช. ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงต้นน้ำ โดยได้มีความพยายามดำเนินการส่งต่อโครงการไปยังกระบวนการกลางน้ำและปลายน้ำ

- วช. ได้รับข้อเสนอแนะจากทีมประเมิน และได้ดำเนินการพัฒนากลไกใหม่ ๆ เพื่อปรับใช้ให้ทันในปี ๒๕๖๕ ทั้งในเชิงกลไกและการบริหารจัดการ โดยนำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานในอนาคต (To be) เช่น การมีหน่วยการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization Unit) และการส่งต่อโครงการไปยังหน่วยงานบริหารและจัดการทุนที่เชี่ยวชาญในช่วงกลางน้ำและปลายน้ำ เป็นต้น

มติที่ประชุม รับทราบความก้าวหน้าการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประสานนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔.๑ มติสภานโยบายเรื่องข้อเสนอรูปแบบการแยกหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้านออกจากสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงมติสภานโยบายเรื่องข้อเสนอรูปแบบการแยกหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้านออกจากสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ดังนี้

๑. สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ ได้พิจารณาข้อเสนอการจัดระบบบริหารและจัดการทุน และร่างข้อเสนอการแยกหน่วยบริหารและจัดการทุนออกจาก สอวช. และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน โดยมีมติ ดังต่อไปนี้

- เห็นชอบข้อเสนอการจัดระบบบริหารและจัดการทุน และร่างข้อเสนอการแยกหน่วยบริหารและจัดการทุนออกจาก สอวช. และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน

- มอบหมายให้ สอวช. จัดทำพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน) และข้อเสนอตามแบบการขอจัดตั้งองค์การมหาชน เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) และคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

- รายงานผลการดำเนินงานตามมติให้สภานโยบายทราบในการประชุมครั้งต่อไป

๒. การออกแบบขอบเขตงานของหน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมจะมีการแบ่งขอบเขตความรับผิดชอบหลักของแต่ละหน่วยในแต่ละช่วงของห่วงโซ่และสาขา โดยที่สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (รวพ.) มีขอบเขตรับผิดชอบที่แตกต่างจากหน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมอื่น ๆ ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ในด้านของเป้าประสงค์ บทบาทหน้าที่ จุดเน้นเชิงกลยุทธ์ในการตอบโจทย์ประเทศ และรูปแบบการดำเนินการของหน่วยบริหารและจัดการทุนแต่ละแห่งยังมีความแตกต่างกัน

๓. การจัดตั้งสำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน) หรือ รวพ. เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชน ภายใต้กระทรวง อว. จะเป็นกลไกบริหารและจัดการทุนที่สำคัญในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ การสร้างรากฐานไปสู่อุตสาหกรรมและกิจการแห่งอนาคต การพัฒนาพื้นที่และการยกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการลงทุนวิจัยและนวัตกรรมร่วมกับภาคเอกชน รวมถึงการระดมทุนจากบุคคลทั่วไปหรือหน่วยงานอื่นเพื่อการวิจัยและนวัตกรรม และการนำผลงานดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเชิงสังคม โดยการดำเนินงานของ รวพ. จะมุ่งเน้นการขับเคลื่อนให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัยภายใน

และนอกกระทรวง อว. ภาคเอกชน และฝ่ายกำกับนโยบาย และมุ่งกระตุ้นให้เกิดการลงทุนวิจัยและนวัตกรรมจากภาคเอกชน ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะนี้จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการงานในรูปแบบใหม่ที่มีความยืดหยุ่นคล่องตัว สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคต และเปิดช่องว่างการดำเนินงานในระบบ เพื่อสร้างศักยภาพด้าน ววน. ให้กับภาคเอกชนและชุมชน จึงสมควรเสนอจัดตั้ง รวพ. ในรูปแบบองค์การมหาชน

๔. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง รวพ. ประกอบด้วย

๔.๑ เพื่อบริหารจัดการและให้ทุนสำหรับการวิจัยและนวัตกรรม การพัฒนาปรับปรุงเทคโนโลยีขั้นสูงและเทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนากำลังคนทักษะสูง ผู้ประกอบการใหม่ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับระบบวิจัยและนวัตกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ และยกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจฐานราก

๔.๒ ขับเคลื่อนและเร่งรัดการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมตามเป้าหมาย

๔.๓ บริหารจัดการเพื่อให้เกิดการลงทุนวิจัยและนวัตกรรมร่วมกับภาคเอกชน รวมถึงการระดมทุนจากบุคคลทั่วไปหรือหน่วยงานอื่นเพื่อการวิจัยและนวัตกรรม และการนำผลงานดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเชิงสังคม เช่น การลงทุนใน Holding Company

๔.๔ สร้างเครือข่ายทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ตามข้อ ๔.๑ ถึง ๔.๓

๕. ข้อเสนอการเสนอจัดตั้ง รวพ. ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายและการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง จะเสนอคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) พิจารณาเห็นชอบในเดือนพฤศจิกายน และเสนอคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกา เพื่อนำส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจร่างพระราชกฤษฎีกาในเดือนธันวาคม หลังจากนั้นเมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจร่างพระราชกฤษฎีกาแล้วจะเสนอ ครม. พิจารณาเห็นชอบ (หากมีการแก้ไขหลักการ) และนำร่างพระราชกฤษฎีกาขึ้นทูลเกล้าฯ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้ต่อไป

มติที่ประชุม

รับทราบความก้าวหน้ามติสภานโยบายเรื่องข้อเสนอรูปแบบการแยกหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้านออกจากสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

ระเบียบวาระที่ ๔.๒

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ดังนี้

๑. กระทรวง อว. โดย สอวช. ได้เสนอเรื่องร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านกฎหมายและระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวก ลดปัญหาและอุปสรรค ให้สามารถขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนได้อย่างคล่องตัว ด้วยการกำหนดให้ผู้รับทุนหรือนักวิจัยสามารถเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกิดจากเงินสนับสนุนของภาครัฐได้ มีกลไกการบริหารจัดการและติดตามการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งกำหนดมาตรการบังคับใช้สิทธิโดยรัฐในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อให้เกิดความสมดุล

ระหว่างประโยชน์ของผู้เป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมและประโยชน์ส่วนรวม โดย ครม. ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ และให้เสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา ต่อมาที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ ในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ และให้ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. เป็นกฎหมาย

๒. สอวช. ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) อยู่ระหว่างการจัดทำร่างกฎหมายลำดับรองภายใต้ร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด ๑๔ ฉบับ และจัดทำมาตรการและกลไกการส่งเสริมที่ต้องดำเนินการต่อเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกฎหมาย รวมถึงกลไกการสร้างการรับรู้และแรงจูงใจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ

๓. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อต้องการสร้างผลกระทบจากผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่รัฐสนับสนุนทุน ไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสังคมได้อย่างแท้จริง โดยกำหนดให้ผู้รับทุน ได้แก่ มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และภาคเอกชน สามารถเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรม และต้องนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๔. ประเด็นสำคัญของกฎหมาย ประกอบด้วย

๔.๑ หน่วยงานรัฐที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมไปยังผู้รับทุน ต้องมอบความเป็นเจ้าของให้แก่ผู้รับทุน

๔.๒ กรณีขอยกเว้น ได้แก่ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสถาบัน การวิจัยทางการแพทย์ การวิจัยที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติ และกรณีผู้รับทุนที่เป็น คนต่างด้าวไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

๔.๓ เมื่อได้เป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมแล้ว ต้องใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมภายใน ๒ ปี หรือระยะเวลาอื่นที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการใช้ประโยชน์ เช่น การต่อยอดและพัฒนาผลงานวิจัย การอนุญาต (License) ไปยังภาคการผลิต การลงทุนร่วมกับบริษัทเอกชน เป็นต้น

๔.๔ กำหนดให้ กสว. จัดสรรเงินจากกองทุน ววน. เพื่อนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ประโยชน์ในวงกว้าง โดยสภานโยบายกำหนดหน่วยงานเฉพาะที่มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ประโยชน์ในวงกว้าง

๔.๕ มีการกำหนดความสมดุลระหว่างประโยชน์ของภาครัฐและผู้เป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรม โดยรัฐสามารถบังคับใช้สิทธิกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินหรือจำเป็นอย่างยิ่งด้านการสาธารณสุข ความมั่นคง ปลอดภัยของประชาชน

๕. กฎหมาย มีผลต่อการพัฒนาด้านการวิจัยและนวัตกรรมในทุกภาคส่วน ดังนี้

๕.๑ ผู้ให้ทุน ได้แก่ หน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) หน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ใช้เงินงบประมาณของรัฐให้ทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม

๕.๒ ผู้รับทุน ซึ่งเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรม ได้แก่ มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย (เป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมลำดับแรก) นักวิจัย (ลำดับสอง) เป็นเจ้าของผลงานวิจัยและ

นวัตกรรมในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยไม่ต้องการเป็นเจ้าของ และภาคเอกชนสามารถเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมได้ในกรณีที่ผู้ให้ทุนทำการให้ทุนตรงไปยังภาคเอกชน

๕.๓ รูปแบบการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งในเชิงวิชาการ เชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะ และเชิงชุมชน พื้นที่

๖. มาตรการส่งเสริมที่ต้องดำเนินการต่อเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกฎหมายอาทิ กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องการดำเนินงาน เครือข่ายความร่วมมือของหน่วยถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Transfer Office หรือ TTO) เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จำเป็น และการบ่มเพาะ ธุรกิจเทคโนโลยี

๗. กลไกส่งเสริมผู้ให้ทุน (PMU) ให้สามารถดำเนินการกิจตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาและคัดเลือกโครงการให้สามารถส่งมอบผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ และตรงกับโจทย์ความต้องการได้อย่างแท้จริง และจัดทำสัญญาให้ทุนที่สอดคล้องกับข้อกำหนดในพระราชบัญญัติ ๒) การติดตามและหนุนเสริมโครงการ โดยติดตามการใช้ประโยชน์ของผู้เป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรมให้มีการรายงานผลการใช้ประโยชน์ การพิจารณาขยายระยะเวลาการใช้ประโยชน์ และ ๓) การผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ ผลกระทบ โดยหน่วยงานให้ทุนต้องมีการส่งต่อและเชื่อมโยงโครงการวิจัย และนวัตกรรมกับหน่วยให้ทุนอื่น เพื่อไปสู่ปลายทางการใช้ประโยชน์ และอาจจัดให้มีรางวัล Prime Minister's Award สำหรับโครงการวิจัยและนวัตกรรมที่สร้างผลกระทบสูงต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม หรือ รางวัลสำหรับนักวิจัยที่สามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในวงกว้างและเกิดผลกระทบสูงต่อสังคม

๘. การสร้างการรับรู้บังคับใช้กฎหมาย และการสร้างแรงจูงใจ ควรมีการจัดงานใหญ่ เช่น “อว. มอบงานวิจัยและนวัตกรรมให้คุณเป็นเจ้าของ” หรือ “มหกรรมงานวิจัยและนวัตกรรมสู่การผลิตและบริการ” และจัดให้มีรางวัล Prime Minister's Researcher and Innovation for Society Award โดยสื่อสารสารสำคัญของกฎหมาย และกลไกที่จะสร้างผลลัพธ์สำหรับประเทศในระยะยาว

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

ควรมีมาตรการส่งเสริมในประเด็นที่จำเป็นต้องดำเนินการต่อ และควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและสร้างความสามารถให้แก่บุคลากรในด้านต่าง ๆ เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยี การอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Technology Licensing) การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา (IP Valuation) ซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญสูง (Expertise) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุจุดมุ่งหมายของกฎหมายได้

มติที่ประชุม รับทราบความก้าวหน้าร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)
ประธานฯ ได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ครั้งต่อไป ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๑.๐๐ ถึง ๑๓.๐๐ น.

มติที่ประชุม รับทราบ

ปิดประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

นางสาวภัทริรา เกื้อกัม
นางสาวนิรดา วีระโสภณ
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม